

НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ ПО ТУРИЗЪМ

МИНИСТЕРСТВО НА ТУРИЗМА

ПРОТОКОЛ

ОТ ЗАСЕДАНИЕ НА НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ ПО ТУРИЗЪМ (НСТ),

ПРОВЕДЕНО НА 22.07.2017 г. – 11:00 ч. – к.к. Златни пясъци

Поканени: 38 члена на НСТ, вкл. председател и заместник-председател и 7 наблюдатели

Присъствали членове на НСТ, вкл. председател и заместник-председател:

1. **Николина Ангелкова**, министър на туризма и председател на НСТ;
2. **Ирена Георгиева**, заместник-министър на туризма и заместник-председател на НСТ;
3. **Амелия Гешева**, заместник-министър на културата
4. **Светлана Йорданова**, заместник-министър на здравеопазването;
5. **Петър Николов**, заместник-министър на образованието и науката;
6. **Ивайло Иванов**, заместник-министър на труда и социалната политика;
7. **Слава Йорданова**, представлява г-н Александър Манолев, заместник-министър на икономиката;
8. **Станимир Колев**, младши експерт, дирекция „Национална транспортна политика“, Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията (представява г-н Димитър Геновски, заместник-министър на транспорта, информационните технологии и съобщенията)
9. **Даниел Пашов**, директор на ОДМВР Варна (представява г-н Стефан Балабанов, заместник-министър на вътрешните работи);
10. **Константин Арабаджиев**, член на Комисията за защита на потребителите (представява г-н Димитър Маргаритов, председател на Комисията за защита на потребителите);
11. **Д-р Димова, ОДБХ Варна** (представява д-р Дамян Илиев, изпълнителен директор на Българска агенция по безопасност на храните);

12. **Пламен Димитров**, заместник-директор на дирекция „Контрол“ в ЦУ на Национална агенция по приходите (представява г-жа Галя Димитрова, изпълнителен директор на Национална агенция по приходите);
13. **Ресми Мурад**, заместник-председател на ОУТР Родопи (представява д-р Костадин Коев, председател на ОУТР Родопи);
14. **Любозар Фратев**, председател на УС на Сдружение „Тракийски туристически район“;
15. **Ирина Найденова**, заместник-председател на УС на Асоциацията на българските туроператори и туристически агенти;
16. **Галин Георгиев** (представява г-жа Светлана Атанасова, председател на УС на Българската асоциация на туристическите агенции);
17. **Георги Щерев**, заместник-председател на УС на Българска хотелиерска и ресторантьорска асоциация;
18. **Петър Андреев**, председател на УС на Сдружение „Туризм“;
19. **Мартин Захариев**, изпълнителен директор на Националния борд по туризъм);
20. **Станимир Станков**, председател на Националната асоциация по СПА и Уелнес туризъм;
21. **Соня Енилова**, председател на Бургаска регионална туристическа асоциация;
22. **Елена Косева**, изпълнителен директор на „Св. Св. Константин и Елена“ АД (представява Стефан Шарлопов, председател на Български съюз по балнеология и СПА туризъм);

Присъствали наблюдатели:

Няма

Отсъствали членове и наблюдатели:

1. **Николай Копринков**, съветник по вътрешна политика и гражданско общество, Администрация на президента;
2. **Георги Николчев**, съветник в политическия кабинет на министър-председател по икономическа и демографска политика;
3. **Кирил Ананиев**, заместник-министър на финансите;

4. **Инж. Валентин Йовев**, заместник-министър на регионалното развитие и благоустройството;
5. **Тодор Стоянов**, заместник-министър на външните работи;
6. **Атанаска Николова**, заместник-министър на околната среда и водите;
7. **Атанас Добрев**, заместник-министър на земеделието и храните;
8. **Габриела Козарева**, заместник-министър на младежта и спорта;
9. **Жечо Станков**, заместник-министър на енергетиката;
10. **Анатолий Величков**, заместник-министър на отбраната;
11. **Проф. Николай Проданов**, заместник-министър на правосъдието;
12. **Витан Иванов**, председател на сдружение „Софийски туристически район“;
13. **Вероника Кънева**, председател на Асоциация на къщите за гости в България;
14. **Маринела Арабаджиева**, представител на Съюза на инвеститорите в туризма;
15. **Михайл Абаджиев**, председател Националната асоциация Хотел, Ресторант, Кафетерия – ХоРеКа;
16. **Николай Миндов**, председател на Асоциация на екскурзоводите;
17. **Мариян Беляков**, изпълнителен директор на Пампорово АД;
18. **Богдан Богданов**, председател на УС на Българска морска камара;
19. **Адв. Димитър Деков**, председател на Сдружение за правна помощ на потребителите;
20. **Борис Гълъбов**, заместник-председател на Българска туристическа камара, представител на Асоциация на индустриалния капитал в България;
21. **Георги Икономов**, кмет на община Банско и представител на Националното сдружение на общините в България;
22. **Акад. Стефан Воденичаров**, председател на Българска академия на науките;
23. **Йеромонах Никанор**, Българска православна църква;

Присъствали външни лица:

1. **Стоян Пасев**, областен управител на област Варна;
2. **Яна Спасова**, ЕСТАТ ООД;

3. **Любомир Попйорданов**, председател на УС на Българската асоциация за алтернативен туризъм;
4. **Моника Димова**, медиен съветник на министъра на туризма;
5. **Албена Методиева**, директор на дирекция „Маркетинг, реклама и информация в туризма” (МРИТ), МТ;
6. **Венелина Червенкова**, началник на Отдел „Стратегическо планиране и продуктова политика в туризма“, Главна дирекция „Туристическа политика“, МТ;

Секретариат на НСТ:

Лиляна Кирчева-Арсова, главен директор на Главна дирекция „Туристическа политика“ и секретар на НСТ, МТ

Миглена Куцева, младши експерт в отдел „Стратегическо планиране и продуктова политика в туризма” към Главна дирекция „Туристическа политика”, МТ

Антоанета Чолакова, старши експерт в отдел „Стратегическо планиране и продуктова политика в туризма ” към Главна дирекция „Туристическа политика”, МТ.

Заседанието се проведе при следния дневен ред:

- т. 1 Приемане на Годишна програма за национална туристическа реклама
- т. 2 Представяне и финално обсъждане на актуализираната Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в България 2014-2030 г. и плана за действие към нея за периода 2017-2020 г.
- т. 3. Разни

Поканата, дневният ред и материалите към него, са изпратени на всички членове на НСТ по електронна поща от секретариата на НСТ в определения срок преди датата на заседанието.

Откриване на заседанието

Г-жа Ирена Георгиева приветства с добре дошли всички присъстващи на заседанието на (НСТ) и благодари на домакините.

Тя обяви, че заседание може да се счита за редовно, тъй като има необходимия кворум (присъстват 22 члена, при изискване за минимум брой участници 19). Тя посочи, че освен поканените гости на заседанието присъства и председателя на УС на Българската асоциация за алтернативен туризъм, който е бил член на НСТ, но предвид извършената ротация. Към настоящия момент представител на продуктите сдружения в НСТ е Българският съюз по балнеология и СПА туризъм. Във връзка с това тя поиска членовете на НСТ да гласуват за това дали са съгласни г-н Любомир Попйорданов да присъства на заседанието.

Членовете на НСТ гласуваха с 22 гласа „за“ присъствието на г-н Любомир Попйорданов.

Г-жа Георгиева приветства и даде думата на г-н Стоян Пасев, областен управител на област Варна.

Г-н Стоян Пасев поздрави участниците в заседанието на Националния съвет по туризъм и благодари за възможността област Варна да бъде домакин на заседанието. Той отбеляза, че Съвета и неговите решения са изключително важни за Варна и региона и пожела успех на форума.

Членовете на НСТ не посочиха допълнителни предложения по дневния ред за заседанието и дневният ред беше приет.

След това **г-жа Георгиева** даде думата на **г-жа Ангелкова**, министър на туризма и председател на Националния съвет по туризъм (НСТ).

Г-жа Ангелкова приветства с добре дошли всички присъстващи на поредното заседание на НСТ извън София.

Тя отбеляза, че изключително важен е възприетият подход по отношение на Годишната програма за национална туристическа реклама, а именно тя да се разглежда и приема една година по-рано като на тази база ще бъдат и предстоящите преговори по отношение на бюджета за 2018 г. Това спомага постигнатият ръст през 2016 г. да се превърне в устойчив такъв и през следващите години също да можем да се похвалим с още по-добри показатели.

От голямо значение е и качеството на туристическия продукт и развитието на сектора като цяло, теми, които са включени в актуализираната Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в България 2014-2030 г. и Плана за действие към нея за периода 2017-2020 г. по точка 2 от Дневния ред. Тя напомни, че Стратегията премина и обществено

обсъждане.

Предвид фактът, че туризмът е хоризонтален сектор, той безспорно се нуждае от усилията на всички министерства, във връзка с което г-жа Ангелкова благодари на всички присъстващи заместник-министри.

Относно Годишната програма за национална туристическа реклама за 2018 г. се предвижда използване на традиционните до момента средства за реклама (участия в големи борси и изложения), така и на новите технологии (дигитална реклама, онлайн маркетинг), на пряко участие и съвместни действия с големи туроператори TUI и Thomas Cook , DER Touristik. Тя посочи, че сътрудничеството с тях е изключително добро.

Г-жа Ангелкова, посочи, че данните към момента показват, че са налице всички предпоставки за много благоприятен летен сезон 2017 г. с прогнози 7-10% ръст спрямо миналогодишния. Ръстът на туристи от германския пазар е в рамките на около 15-20% спрямо същия етап на миналото лято. По информация на големи туроператори ние сме поставени на 2-ро място като предпочитана дестинация на пазар Холандия, а на пазарите Франция и Русия сме поставени на 4 място.

В проекта на Програмата за национална туристическа реклама е заложено да има фокус върху целевите пазари, както и са предвидени активности на перспективните пазари като Китай, Индия, Япония, Близък Изток, САЩ и Канада.

За преодоляване на сезонността и разширяване крилата на сезона е предвидено да се акцентира върху културно-исторически и балнео и спа туризъм, които могат да допълват основните видове туризъм зимен и летен туризъм и да разширят крилата на сезона. Тя напомни, че вече има създадени 8 културно-исторически маршрута и предстои с помощта на браншовите организации, и особено на БУБСПА, да се създадат и балнео и СПА маршрути. Те ще бъдат подложени и на обществено обсъждане, след като бъдат изработени. Данните към момента показват, че обектите включени в културно-историческите дестинации отбелязват значителни ръстове.

Г-жа Ангелкова отбеляза, че през периода януари – май 2017 г. общият брой посещения на чуждестранни туристи в България е над 2,1 млн. – с около 13% повече спрямо същия период на 2016 г. За периода януари до май 2017 г. приходите от международен туризъм възлизат на над 1,5 млрд. лв. и ръстът спрямо същия период на 2016 г. е почти 15%. Все повече туристи избират 4 и 5-звездни места за настаняване, които към май месец са с 80% запълняемост. Акцент в работата на Министерството на туризма продължава да бъде и полагането на усилия за запълване на най-високия клас хотели, където има най-голяма ниша и липса на световноизвестни хотелски вериги. Започнати са разговори с представители на Four seasons, Jumeirah, Taj, Marriott, като изрази надежда техните анализи и проучвания да покажат, че си

заслужава да инвестират в изграждането на хотели както в София, така и в България като цяло.

Друго голямо предизвикателството е предстоящото председателство на България на Съвета на Европейския съюз. Тя отбеляза, че е много важна и логистиката по време на него и в този смисъл настаняването и обслужването е от изключително значение. Изпратени са официални писма до Националния борд по туризъм и до БХРА с молба за съдействие за настаняването на делегатите и провеждането на над 1500 срещи през първите 6 месеца от следващата година.

Г-жа Ангелкова отбеляза, че годишната среща по Дунавската стратегия ще се проведе в България през октомври 2018 г. и ще бъде по мотото на туризма. Освен това 2018 г. е годината на Китай в ЕС и в този смисъл е изключително важно да се премахнат всички трудности, които съществуват по отношение на този пазар, тъй като това е един от най-бързо развиващите се пазари. В тази връзка се разработват съвместни културно-исторически маршрути със Сърбия, Гърция и Румъния.

Г-жа Ангелкова представи на членовете на НСТ и новия главен директор на Главна дирекция „Туристическа политика“, която е и секретар на НСТ – госпожа Лиляна Кирчева-Арсова.

В заключение **г-жа Ангелкова** предложи на членовете на НСТ в точка разни да се дискутират предстоящите промени в ЗУЧК и ЗТ. Тя благодаря за вниманието и пожела успешна работа на заседанието.

Разглеждане по точките от дневния ред:

Точка 1 Приемане на Годишна програма за национална туристическа реклама 2018 г.

По точка 1 от дневния ред **г-жа Албена Методиева**, директор на дирекция „Маркетинги, реклама и информация в туризма“ към Министерство на туризма, представи накратко Годишната програма за национална туристическа реклама 2018 г.

Тя отбеляза, че основната цел на Годишната програма за 2018 г. е увеличаването на обема на входящия туристопоток и вътрешния туризъм, висока добавена стойност на туристическите продукти, преодоляване на сезонността и привличане на високоплатежоспособни туристи.

Адекватното и добре планирано маркетингане на страната ни е съществено за утвърждаването на България като топ туристическа дестинация. Сред останалите маркетингови цели за следващата година са:

- Разширяване позициите на България на целевите пазари чрез диверсификация на предлагания продукт и увеличаване на дела на вътрешния пазар;

- Привличане на интерес и по-голям туристопоток от стратегически нови и бързоразвиващи се перспективни пазари;
- Популяризиране на специализираните форми на туризъм - спа и балнео туризъм, кулинарен и винен, еко и приключенски туризъм, голф, бизнес, и др.

Целта е България да бъде ясно разпознаваема туристическа дестинация в четири сезона, да нарастват посещенията в неактивните сезони и да има по-голяма информираност относно непознатите туристически обекти.

Предвиждат се различни маркетингови активности: активна онлайн реклама, уеб базирани системи за популяризиране на туристически продукти, кампании в социалните мрежи, съвместна рекламна кампания с мобилни оператори и съвместен e-marketing с чуждестранни туроператори. Специално внимание е отделено и на телевизионната реклама - нови тематични видеоклипове и филми, излъчване на рекламни филми в офиси на туроператори. Внимание е отделено и на печатна реклама, която се предвижда да включва публикации в специализирани и масови издания и в бордни издания на авиокомпаниите и др. Сред планираните BTL и PR активности са B2B форуми и срещи, презентации, дискуссионни панели, кръгли маси, изграждане на силни регионални брандове, кампании по разработването на съвместните туристически продукти на Балканите и др. Участието на големи национални и международни туристически изложения остава водещо. През 2018 Министерството на туризма ще участва и в по-мощните специализирани изложения за културен, голф, балнео и други видове туризъм.

По повод **Българско председателство на Съвета на ЕС 2018 г.** в програмата са залегнали сътрудничество при изработването на промоционални материали - включване на туристическото лого, както и при изработване на елементите за външна реклама - включване на туристическото лого. Заложено е участие в публични събития, представящи възможностите за туризъм, като се обръща специално внимание и на промотиране на Председателството на събития в страната и чужбина, на които Министерството на туризма взема участие.

Комуникационната кампания на България следва да бъде насочена към пазар България и целевите пазари. Резултатите, които се очакват след успешното прилагането на Годишната програма за национална реклама за 2018 г. за страната ни са повишена разпознаваемост на дестинация България като целогодишна туристическа дестинация; наложена концепция за единна визия; увеличен обем на входящия туристопоток и вътрешния туризъм; по-висок обем генериран БВП; по-висока добавена стойност на туристическите продукти и по-високоплатежоспособни туристи.

След представянето на Програмата за предложения и становища думата имаха членовете на

НСТ.

Г-жа Соня Енилова, председател на Бургаска регионална туристическа асоциация поздрави за непрекъснатите ръстове в посещенията и приходите от туризъм. По отношение на националната реклама тя посочи, че много общини, НПО, музеи, читалища, информационни центрове и др. разработват различни проекти финансирани по програмите за териториално сътрудничество, в които приоритет е туризма. Обикновено в тях има планирани брошури, клипове, турове и други рекламни материали. Тя постави въпросът дали тези дейности се координират по някакъв начин от Министерство на туризма. Г-жа Енилова даде пример с проекта, който БРТА изпълнява в момента съвместно с Министерство на туризма и партньори от Турция. По този проект ще бъде разработен съвместен продукт – маршрут, клипове, експедиентски турове, рекламни материали, които са насочени към азиатския пазар. Тези дейности ще бъдат изцяло координирани с Министерство на туризма. Тя попита дали останалите бенефициенти по такива програми координират действията си с Министерството с цел постигане на по-голям ефект в рекламата на страната ни.

Г-жа Светлана Йорданова, заместник-министър на здравеопазването, имаше забележки по самото представяне и оформление на представения проект на Годишна програма за национална туристическа реклама 2018 г.

Г-жа Ангелкова обясни, че форматът, в който е представена в момента програмата не е рекламен продукт, а е разпечатан само за целите на заседанието на Националния съвет по туризъм с цел по-голяма прегледност.

Г-жа Светлана Йорданова, заместник-министър на здравеопазването попита дали има орган, който оценява качеството на изготвяните от МТ рекламни материали.

Г-жа Ангелкова обясни, че рекламни материали се изработват чрез обществени поръчки и в този смисъл се предполага, че фирмите, които кандидатстват са достатъчно квалифицирани, за да изработят професионално издържани рекламни материали. Съответно в последствие комисията прецени доколко качествено е изпълнена работата от изпълнителя и дали да я приеме или не.

Тя използва възможността, за да отговори на въпроса и на г-жа Енилова и посочи, че като цяло МТ има информация за изпълняваните проекти. МТ дава писма за подкрепа и участва и като партньор в проекти. Г-жа Ангелкова уведоми, че е стартирана дейност по създаване на регистър на изпълнените проекти за предишния оперативен период, за което е поискано съдействие и от общините, поради което реализацията му ще отнеме време. Това ще спомогне за добиване на ясна представа за това какво е постигнато към момента по различните оперативни програми, свързани с туризма.

Тя посочи, че по програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V А България-Румъния се разработва проект за създаване на културно-исторически маршрути в продължение на проектите „По пътя на римските императори“ и „По пътя на виното“, реализирани преди две години.

Г-жа Ангелкова посочи, че е сключено споразумение с Русенския университет с оглед да бъде представен нов продукт за дигитален маркетинг на културно-исторически обекти. Продуктът също се разработва по ИНТЕРРЕГ V А. В момента се финализира и предстои на изложението в Лондон продуктът да бъде представен. Той ще представлява виртуална реалност на включените исторически обекти, както и изработването на място на техни мини копия, чрез 3Д принтер от хартия като посетителите на щанда ще могат на място за 15-20 мин. да получават такъв тип сувенир.

Г-жа Елена Косева, изпълнителен директор на „Св. Св. Константин и Елена“ АД и представител на Български съюз по балнеология и СПА туризъм, предложи в Календара на събития за 2018 г. да бъде включено отбелязването на 110-годишнината на най-стария морски курорт Св. Св. Константин и Елена и също така покани членовете на НСТ да проведат заседание през летните месеци на 2018г. в Св. Св. Константин и Елена. Тя посочи, че съвсем скоро ще бъде готова програмата за събитието и съответно ще бъде представена и на Министерство на туризма.

Г-н Станимир Станков, председател на Националната асоциация по СПА и Уелнес туризъм, предложи Министерството на туризма да вземе участие в изложението IMEX в Лос Анжелис през 2018 г., като обеща съдействие от негова страна за безплатен щанд.

Г-н Любомир Попйорданов, председател на УС на Българската асоциация за алтернативен туризъм, предложи Програмата да акцентира в по-голяма степен върху българския пазар.

Г-жа Амелия Гешева, заместник-министър на културата, благодари за добрата работа между двете министерства. Тя отбеляза, че Културната програма за Председателството предстои да бъде приета от МС като се очаква през месец октомври да бъде готов и детайлния график на програмата. В този смисъл тя посочи, че е необходимо да се предвиди вариант календарът на събитията към Годишната програма за национална туристическа реклама да бъде актуализиран с конкретни детайли през октомври месец, след като бъде готов и детайлния график на Културната програма.

Г-н Щерев заместник-председател на УС на Българска хотелиерска и ресторантьорска асоциация, изрази мнение, че и очакванията са догодина България да бъде изключително популярна на немския пазар, поради което предложи да се фокусира по-голямо внимание към пазар Германия. Той посочи, че ще изпратят в писмен вид и конкретни пазари. Той предложи

да се проведе пресконференция в Щутгард. Г-н Щерев благодари за подкрепата на МТ по отношение организацията за честването на 60-годишнината на к.к. Златни пясъци и в този смисъл изрази подкрепа към предложението на г-жа Елена Косева.

Г-н Мартин Захариев, изпълнителен директор на Националния борд по туризъм, изрази задоволство и подкрепа към работата на министъра на туризма и на екипа на Министерството на туризма. Той представи на кратко НБТ като посочи, че организацията действа от 10 години и подкрепя инвеститорите в туристическия сектор на България, като членовете на НБТ представляват около 20% от настанителната база на България и миналата година са реализирали над 2 млн. туристи, а реализираните доходи са над 600 млн. т.е. НБТ представлява ¼ от приходите в туристическата и свързаните с нея индустрии.

По отношение на Годишната програма за национална туристическа реклама, той изрази несъгласие с маркетинговата цел „Разпознаваемост - България е ясно разпознаваема туристическа дестинация в четири сезона. Нарастване на посещенията в неактивните сезони и информираност относно по-непознатите туристически продукти и дестинации“. Той сподели, че изключение от правилото е само София, поради дейността на нискотарифните авиокомпании, което безспорно се отразява положително на туризма в столицата. Това твърдение обаче не се отнася до останалите градове. В тази връзка той представи световна карта с туристически слогани и попита дали Националният съвет по туризъм, като консултативен орган към министъра на туризма, може да предизвика дискусия за промяна на настоящия слоган на България, тъй като според него „A Discover to Share“ е неподходящ. Г-н Захариев предложи слоганът на България да бъде „4seasons 4you“ като посочи, че това няма никакъв конфликт на интереси със световната верига хотели „Four seasons“. Той посочи, че именно превръщането на България в целогодишен туризъм е спасението за туризма в страната ни.

С оглед предстоящото председателство на България на Съвета на Европейския съюз, **г-н Мартин Захариев** предложи следващото заседание на НСТ да бъде не по-късно от октомври месец, като в него да вземат участие на г-н Боил Банов, министър на културата и г-жа Лиляна Павлова, министър за Българското председателство на Съвета на ЕС 2018 като заседанието да бъде изцяло насочено към Председателството и това какви мерки трябва да бъдат предприети, за да бъде използвана възможността за популяризиране на България като туристическа и културна дестинация и привличане на чуждестранни туристи. Изключително важно е какви хотелиерски услуги ще бъдат предоставени на делегатите в този период, както и това каква културна програма ще им се предложи.

Г-жа Ангелкова предложи да обобщи поставените въпроси като започна с предложението на г-жа Косева. Тя посочи, че курорта ще има подкрепата на МТ по отношение на честванията

на годишнината и прие предложението следващото заседание през лятото на 2018 г. да бъде проведено в к.к. Св. Св. Константин и Елена.

По отношение на пазарите САЩ и Канада, тя обяви, че през септември и октомври ще стартира съвместна маркетингова и рекламна дейност между България и Бостън, Ню Йорк, Вашингтон, Лос Анжелис и Лас Вегас, която няма да се изразява в участие в изложения, а в специална билборд кампания като се предвижда България да се рекламира и на Time Square, което не се е случвало до момента. Тя предложи на г-н Станков да изпрати детайлно предложение относно участието на България на изложението в Лас Вегас, за да бъде обсъдено от екипа на МТ и евентуално да се предвиди за следващата година.

Във връзка с фокуса върху българския пазар, г-жа Ангелкова посочи, че той никога не е бил подценяван и пренебрегван. Тя обяви, че ще продължи и билборд кампанията съвместно с общините, а очакванията са нощувките на българи да се увеличат с 5% през тази година.

Тя изрази благодарност към Министерство на културата във връзка със споразумението за съвместна дейност с 11-те културни центрове, които страната ни има в чужбина и те от следващата година ще започнат да изпълняват рекламни дейности за популяризиране на туризма в България. Освен това съвместно с министър Банов се коментира и се прави анализ на това кои туристически атракции от Регистъра на туристическите атракции, които са публична собственост, да бъдат изведени напред по отношение на тяхната социализация и да бъдат промотирани в по-голяма степен. Това предстои да бъде представено в по-големи детайли допълнително.

Г-жа Ангелкова напълно прие предложението на г-жа Гешева и посочи, че програмата ще бъде актуализирана, след като бъде финализирана и Културната програма.

В тази връзка, тя посочи, че приема и предложението на г-н Захариев за провеждане на извънредно заседание на НСТ, което да обърне внимание изцяло на Председателството като отбеляза, че вероятно ще бъде през месец октомври, след като бъдат приети и всички детайли около Културната програма.

По отношение на предложението на г-н Щерев относно пазар Германия, г-жа Ангелкова, обяви, че по нейна покана през месец август в България ще пристигнат изпълнителните директори на Томас Кук и Туи, което не се е случвало до момента. Ще бъдат организирани срещи и с премиера. Това показва, че сериозно се работи както на пазар Германия, така и на другите пазари, на които те работят. Такова искане е отправено и до Der Touristik. Тя сподели, че е възможно да бъдат направени и посещения в Есен и Щутгард.

Тя напомни, че не спират и активностите на пазар Русия, въпреки фактът, че се оказва, че това е най-непредвидимия пазар през последната година. Правят се стъпки за решаване на

всички проблеми, които има по отношение на руския пазар.

Във връзка с предложенията за допълване на материалите, тя посочи, че всякакви допълнителни предложения могат да ни бъдат изпратени в рамките на две седмици и те ще бъдат взети предвид.

По отношението на предложението за промяна на слогана, **министър Ангелкова** отбеляза, че слогана и логото са изготвени по европейски проект, за което е необходимо спазване на принципа за устойчивост в рамките на 7 години. В този смисъл при евентуално приемане на нови лого и слоган има риск от налагане на санкции от страна на ЕС към България. Въпреки това изрази съгласие за провеждане на такава дискусия, но при провеждането ѝ и евентуалното съгласие за изготвяне на нов слоган и лого, трябва да се преценят рисковете и евентуалните санкции, които могат да последват.

Г-жа Ангелкова, посочи, че МТ насърчава разговорите, които черноморските общини водят с нискотарифните авиокомпании и най-вече усилията, които те полагат за тяхното привличане особено през крилата на сезона.

Г-н Галин Георгиев, представител на **Българската асоциация на туристическите агенции**, отбеляза, че в момента Програмата няма информация за конкретен бюджет, който се планира по всяка една от предвидените активности.

Г-жа Ангелкова отбеляза, че бюджетът по отделните позиции ще бъде изготвен на база бюджетът, който ще бъде отпуснат на МТ за реклама през 2018 г., като изрази надежда, че той ще бъде по-голям от този за 2017 г., за което и Министерството ще се бори. Това е и причината към момента да не е изготвен бюджета към програмата. Приетата Годишна програма ще бъде основа и за преговорите за по-голям бюджет за Министерството. Тя отбеляза, че най-скъпи обикновено са рекламните дейности в телевизиите, за което към момента туризмът е разчитал изцяло на европейски средства. За съжаление обаче, в края на 2013 и началото на 2014 г. по време на преговорите за Стратегическото споразумение за партньорство за европейски средства за периода 2014-2020 г., туризмът не е бил приоритетен сектор и Министерството не е бенефициент по нито една оперативна програма. Единственото, което беше постигнато е включването на МТ като конкретен бенефициент по ОПИК, но изцяло за подпомагане дейността на Организациите за управление на туристически район „Родопи“. По тази оперативна програма ще бъдат отпуснати около 5 млн. лева като МТ ще се явява като посредник между управляващия орган и организациите за управление на туристически райони, като все пак МТ ще контролира и одобрява всички проектни дейности. В този смисъл тя призова за създаване на ОУТР, тъй като към момента в НТР е вписана една организация като още 2 са в процедура. Т.е. тези средства ще бъдат изцяло за дейността на тези организации, а няма европейски средства, които към момента на

практика да могат да бъдат използвани за национална реклама.

Г-н Любозар Фратев, председател на УС на Сдружение „Тракийски туристически район“, приветства децентрализацията на заседанията на НСТ, както и своевременното разглеждане на Годишната програмата за национална туристическа реклама, за да може съответно на база нея да се водят преговори и за по-голям бюджет. Той каза, че конкретни предложения по програмата ще изпрати писмено. Г-н Фратев отбеляза, че за България предстоят две големи събития, а именно Председателството и Европейска културна столица Пловдив 2019. Той благодари на МТ за подкрепата във връзка с Пловдив 2019 и изрази подкрепа за свикване на заседание по председателството.

Г-жа Ирина Найденова, заместник-председател на УС на Асоциацията на българските туроператори и туристически агенти, изрази мнение, че според нея липсва конкретика, особено в отчета за изпълнение на Годишната програма за националната туристическа реклама за периода 01 януари – 30 юни 2017 година. Тя отбеляза, че изказването на министър Ангелкова е внесло яснота в известна степен, но очакванията на АБТТА са били това да бъде прочетено в програмата. В допълнение тя предложи да се планират заседанията на НСТ, като даде пример, че на настоящето заседание може са определи индикативен месец за провеждане на следващото заседание. Освен това г-жа Найденова поиска материалите по дневния ред да се представят по-рано на членовете на НСТ. Тя постави и въпрос, на който помоли да се отговори в т. Разни, а именно как се планува да бъде внесен проекта на ЗИД на ЗТ, по който се работи на всички нива.

Г-жа Ангелкова отново отбеляза, че в двуседмичен срок могат да бъдат изпратени всички предложения по програмата, след което тя ще бъде преработена и отново изпратена за одобрение до членовете на НСТ. По отношение на ЗТ, тя каза, че ще отговори в т. Разни.

Г-н Любомир Попйорданов, председател на УС на Българската асоциация за алтернативен туризъм, посочи, че освен културно България има и голямо природно наследство, което също е необходимо да бъде в по-голяма степен популяризирано. Освен това трябва да бъдат подпомагани и туроператорите, които водят туристи не само в големите курорти, а и такива, които предлагат приключенски и планински туризъм.

Г-н Галин Георгиев, представител на Българската асоциация на туристическите агенции, предложи срокът за коментари да бъде 1 месец, тъй като две седмици не са достатъчни.

Г-н Мартин Захариев, изпълнителен директор на Националния борд по туризъм, сподели, че според него изключително важен момент за изпълнение на програмата са парите.

Има структуроопределяща и системна грешка по приоритизиране на българския туризъм, който е втората индустрия в България след енергетиката по принос със свързаните индустрии към БВП, а именно 12,8% принос. Той изрази мнение, че не е редно МТ да се бори за бюджет от 11 или 14 млн. лева, при положение, че туризмът дава поминък на 360 хил. души в България. Той каза, че с общи усилия индустрията трябва да бъде приоритизирана и да се изведе на преден план пред Министерски съвет и пред министъра на финансите. Според него е необходимо Годишната програма да има "price tag", цел относно бюджета, който туристическия бранш иска за изпълнението ѝ. Той призова за общи усилия на бранша в преговорите за бюджета на МТ като бъде поискан процент от приходите от туризъм да бъде предоставян в бюджета на МТ.

Г-жа Ангелкова се включи като изрази съгласие за по-голям срок, в който да бъдат изпращани коментарите, а именно до 1 септември. Тя посочи, че следващото заседание ще се проведе в София през месец октомври, което да бъде изцяло за председателството. След него ще бъде проведено заседание през февруари или март месец, а по предложението на г-жа Косева през юни или юли ще бъде проведено и заседание на НСТ в к.к. Св. Св. Константин и Елена.

Тя предложи принципно да бъде гласувано приемането на Годишната програма за националната туристическа реклама за 2018 г., като същата ще бъде допълнително преработена съгласно коментарите, които ще бъдат изпратени до 1 септември и съответно до 20 септември ще бъде финализирана остойностената програма.

Г-жа Ирена Георгиева призова присъстващите да гласуват за принципното приемане на Годишната програма за националната туристическа реклама за 2018 г. съгласно предложението на министър Ангелкова.

Решения:

1. Проектът на Годишна програма за националната туристическа реклама за 2018 г. беше приет с 21 гласа „за“ и 1 „въздържал се“;
2. Предложения и коментари по проектът на Годишна програма за националната туристическа реклама за 2018 г. да бъдат изпратени до 1 септември 2017 г.;
3. През месец октомври да се проведе извънредно заседание на НСТ във връзка с Председателството на България на Съвета на Европейския съюз;
4. Да се инициира обществено обсъждане на слогана и логото на България.

Точка 2 Представяне и финално обсъждане на актуализираната Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в България 2014-2030 г. и плана за действие към нея за периода 2017-2020 г.

Във връзка с втора точка от утвърдения дневен ред на заседанието на Националния съвет по туризъм, а именно „Представяне и финално обсъждане на актуализираната Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в България 2014-2030 г. и плана за действие към нея за периода 2017-2020 г.“, заместник-министър **Ирена Георгиева** представи чрез презентация Актуализираната Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в България 2014-2030 г.

Г-жа Георгиева отбеляза, че на заседанието присъства и представител на фирмата изпълнител, която е изготвила проекта на стратегията, а именно г-жа Яна Спасова.

Тя посочи, че поради липсата на изготвен план за реализиране на утвърдената през 2014 г. Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в България 2014-2030 г. (НСУРТБ) и поставянето на конкретни времеви параметри за изпълнението ѝ я прави до голяма степен неефективна и неприложима към днешна дата. Освен това след приемането на НСУРТБ настъпиха промени във институционалната организация на управление на туристическия сектор в България, а именно беше създадено Министерство на туризма като самостоятелна институция, която да формира и провежда държавната политика за устойчиво развитие на туризма в страната. Това само по себе си означава, че туризмът се превърна в основен приоритет на правителството и съответно създава необходимостта от ясно зададени параметри за неговото развитие.

Тези обстоятелства създадоха необходимостта от актуализиране на утвърдената през 2014 г. Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в България 2014-2030 г.

В отговор на тази необходимост, с договор №Т-РД-29-156/29.08.2016 г., на „ЕСТАТ“ ООД е възложено изпълнението на обществена поръчка с предмет „Актуализиране на Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014-2030 г. и изготвяне на План за действие към нея“.

Договорът е сключен с оглед изпълнението на задълженията на министъра на туризма за разработване на Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма, произтичащи от Закона за туризма (чл. 6, ал. 1), и в пряка връзка с използването на възможностите за финансиране чрез фондовете на ЕС за периода 2014-2020 г. , а именно: „Чл. 6. Министърът на туризма провежда държавната политика в областта на туризма, като: разработва и контролира изпълнението на Националната стратегия за устойчиво развитие на туризма и на стратегии за развитие на отделни видове туризъм, както и краткосрочни програми и планове за прилагането им.“

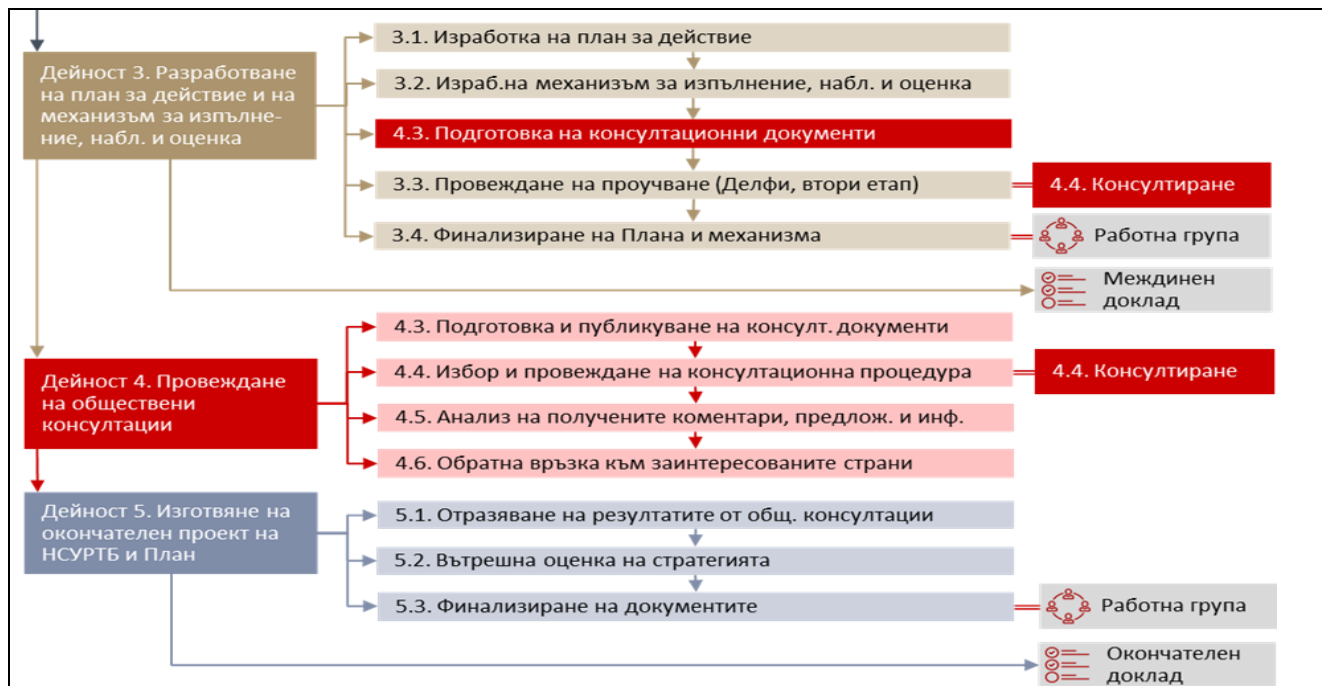
Ръководител на екипа е проф. д-р Стоян Маринов, а в работната група са включени и други ключови и неключови експерти.

Заместник-министър Ирена Георгиева представи пред членовете на НСТ дейностите по обществената поръчка, както и резултати от тях, а именно:

- Актуален ситуационен анализ за състоянието и тенденциите в развитието на туризма в България, както и на основните предимства, проблеми и нужди на отделните видове туризъм.
- Актуализирана Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България, 2014-2030 г.
- План за действие към актуализираната НСУРТБ за периода 2014-2020 г. с идентифицирани реалистични източници на финансиране и прогнозни стойности.

Дейностите са изпълнени в съответствие със следващата схема, която илюстрира етапите, дейностите и под дейностите в хронология и взаимовръзка:

Изпълнението на договора стартира с набор от подготвителни дейности. По време на проведена въвеждаща среща е формирана оперативна работна група от представители на заинтересованите страни – група от „рецензентни специалисти“, която действа като коректив на екипа от ключови експерти. Сформирането на екипа е изцяло по преценка на изпълнителя.

Изработена е и собствена интернет страница: <http://tourismstrategy.info/>.

След осъществяването на подготвителните дейности, с изпълнението на Дейност 1, стартира аналитичният етап от изпълнението на поръчката. Дейността по изработката на ситуационния анализ започва с набиране на информация. За целта е проведено кабинетно проучване, в рамките на което е направен преглед на наличните документи, идентифицирани са липсващите данни и е изготвен списък с необходима информация за анализа. В хода на кабинетното проучване и в съответствие с Дейност 4 е изработен списък, съдържащ 708 заинтересовани страни, който е допълнен и одобрен от екипа на МТ. Списъкът съдържа представители на следните групи:

- » Органи на централната изпълнителна власт, пряко свързани с туристическото развитие и политика;
- » Местни власти, в т.ч. Националното сдружение на общините в Република България, регионални сдружения на общини;
- » Туристически сдружения, вписани в Националния туристически регистър;
- » Висши училища, средни училища, изследователски и консултантски организации, подготвящи туристически кадри и осъществяващи научно-изследователска дейност в туризма;
- » Други подходящи заинтересовани (имайки предвид определените цели и действия), вкл.

туристически информационни центрове, местни инициативни групи и други.

Изработката на ситуационния анализ (поддейност 1.3) е осъществена в два етапа – разработена е структура на анализа, която е консултирана с МТ и членове на работната група (първа консултация). В резултат на дейността е изготвен цялостен, актуален ситуационен анализ, осигуряващ задълбочено разбиране за състоянието, тенденциите и факторите за развитие на туризма в България, вкл. на основните видове туризъм, за позицията на България на туристическия пазар и нейните сравнителни и конкурентни предимства, за политическия, икономическия и плановия контекст.

Етапът на разработка започва с изпълнението на Дейност 2. Актуализирането на стратегическата рамка на НСУРТБ се основава на тенденциите в развитието на туристическия пазар и насоките за развитие на туризма, заложи в стратегическите планови документи на ЕС и Република България.

Изработената стратегическа рамка е консултирана със заинтересованите страни чрез проучване, проведено по адаптирана, онлайн версия на метода „Делфи“.

Част от етапа по актуализацията на НСУРТБ е и Дейност 3. Нейната цел е да осигури изпълнението на актуализираната НСУРТБ, от една страна, чрез план за действие, който да води до постигането на определените цели, а от друга – чрез ефективен, ефикасен и прозрачен механизъм за изпълнение, наблюдение и оценка на актуализираната Стратегия.

В хода на този етап от изпълнението е разработен План за действие към актуализираната НСУРТБ.

Към стратегическата рамка е изработен и механизъм за изпълнение, наблюдение и оценка на НСУРТБ, което се изготвя за първи път.

На етапът на провеждане на обществени консултации, г-жа Георгиева отбеляза, че ще се спре допълнително.

Последната дейност от изпълнението на проекта е финалната стъпка в актуализацията на НСУРТБ и разработката на Плана за действие към нея. Целта на дейността е повторен преглед на всички създадени в хода на изпълнението документи и на резултатите от всички обществени обсъждания, отразяването им и финална вътрешна оценка за съгласуваност, последователност, уместност, приемливост и изпълнимост на актуализираната НСУРТБ и Плана за действие към нея.

Г-жа Георгиева премина към обществените консултации по повод проекта на Стратегията.

Обществените консултации се осъществиха текущо в хода на изпълнение на целия проект чрез различни консултационни форми. В хода на текущото консултиране са осъществени една встъпителна среща, три устни консултации и две писмени консултации с

представителите на оперативната работна група, които обезпечават качествено изпълнение на всяка от дейностите.

Проведени са три проучвания сред заинтересованите страни:

- първото, чрез пасивен консултационен метод, в рамките на Дейност 1;
- две, чрез активен консултационен метод (адаптирана версия на „Делфи“) в рамките на Дейности 2 и 3, съответно в периода 23.02-01.03.2017 г. и 10-16 март 2017 г.

Консултационните документи по Дейност 4 са публикувани на 28.04.2017 г. в Портала за обществени консултации и на интернет страницата на МТ от екипа на МТ, както и на собствената интернет страница на проекта – от екипа на ЕСТАТ. Общественото обсъждане продължи 30 дни (до 28.05.2017 г.).

Проведена е и още една консултационна форма – дискуссионен форум (работна среща) за представяне и консултиране на актуализираната НСУРТБ и Плана за действие в Дейност 4. Срещата се проведе на 23.05.2017 г. (вторник) от 13:30 до 17:00 ч. в гр. София, Зала за събития „В парка“ (бивша Зала „Мати“, „Малкото НДК“, пл. „България“ №1).

Г-жа Георгиева представи следните данни като резултат в цифри от проведените консултации, а именно:

Общ брой коментари:	173	100%
От тях по вид на предоставяне:		
* писмени	156	90%
* изказвания	17	10%
От тях по статус:		
* приети	83	48%
* частично приети	22	13%
* неприети	45	26%
* неясни или липсващи, съдържащи се в документите, свързани с други теми, некоректни, други	18	10%
* приемане на документите	5	3%
От тях по вид на организацията:		
* от туристически сдружения	105	61%
* от други НПО	2	1%
* от държавни институции	15	9%
* от международни организации	6	3%
* от общини и техни сдружения	6	3%

Общ брой организации и лица:	42	100%
От тях по вид на принос:		
* с индивидуален принос	7	17%
* с групов принос	35	83%
От тях по вид дейност:		
* коментирали	37	88%
* приели документите без бележки	5	12%

* от образователни институции	2	1%
* от НСТ	27	16%
* от експерти	10	6%

Г-жа Георгиева обобщи, че в резултат на изпълнението на всички изброени дейности и възложената обществена поръчка са изготвени:

- Актуален ситуационен анализ за състоянието и тенденциите в развитието на туризма в България, както и на основните предимства, проблеми и нужди на отделните видове туризъм
- Актуализирана Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България, 2014-2030 г.
- План за действие към актуализираната НСУРТБ за периода 2014-2020 г. с идентифицирани реалистични източници на финансиране и прогнозни стойности.

Тя посочи, че визията, към която ще се стремим в хода на изпълнение на стратегията е България да се превърне в предпочитана дестинация за устойчив туризъм в четири сезона.

Специфични съдържателни акценти на визията:

През 2030 г. отличителните характеристики на България като туристическа дестинация ще бъдат:

- Туристическа дестинация с отличителна национална идентичност на основата на съхранени, автентични и социализирани природни и културни забележителности;
- Туристическа дестинация с висококачествен туристически продукт, удовлетворяващ целевите потребители, с конкурентоспособно съотношение между качество и цена;
- Популярна туристическа дестинация за пътувания в четирите сезона, с добър имидж на туристическия пазар, разпознаваема и предпочитана от българските и чуждестранните туристи пред основните конкуренти;
- Дестинация за устойчив туризъм – туризмът в България ще бъде сред водещите (структуроопределящи) сектори на националната икономика, който: използва ефективно ресурсите на страната за създаване на нарастващ национален доход и добре платена трудова заетост; създава ресурси и условия за опазване и защита на околната среда и културно-историческото наследство; създава ресурси и условия за социално благополучие на местните общности.

Мисията, което ще следваме в дългосрочен план е създаване на условия за устойчиво развитие на дестинацията и туристическите райони, повишаване на конкурентоспособността на туристическия сектор и качеството на туристическия продукт, на основата на партньорство между всички заинтересовани страни.

Г-жа Георгиева посочи, че основната цел ще бъде устойчиво развитие на туризма в България, чрез постигане на баланс между благополучието на туристите и местните общности, нуждите на природната и културната среда, развитието и конкурентоспособността на дестинацията и бизнеса.

Стратегическа цел 1 ще бъде Създаване на благоприятна околна и бизнес среда за развитие на устойчив туризъм, като подцели са заложи следните:

Подцел 1. Усъвършенстване на нормативната рамка и политиките за подобряване на околната и бизнес средата в туристическия сектор;

Подцел 2. Повишаване на ефективността на функциониране и подобряване на взаимодействието между институциите и организациите на национално, областно и общинско ниво (държавен и частен сектор), отговорни за развитието на туризма;

Подцел 3. Подобряване на взаимоотношенията на международно ниво.

Стратегическа цел 2 ще бъде Развитие на конкурентоспособен туристически сектор. А подцелите са:

Подцел 1. Подобряване на фирмените ресурси за повишаване на конкурентоспособността на туристическата индустрия;

Подцел 2. Подобряване на сътрудничеството между фирмите в туристическия сектор.

Стратегическа цел 3 е успешното позициониране на България на световния туристически пазар, която ще бъде следвана чрез следните 5 подцели:

Подцел 1. Подобряване на управлението на маркетинга на дестинацията;

Подцел 2. Развитие на туристическите продукти за подобряване на преживяването на туристите в дестинацията;

Подцел 3. Ценово препозициониране на дестинацията;

Подцел 4. Усъвършенстване на дистрибуцията;

Подцел 5. Подобряване на промотирането на дестинацията.

Стратегическа цел 4 е балансираното развитие на туристическите райони като са заложи следните подцели:

Подцел 1. Създаване на условия за устойчиво развитие на туристическите райони;

Подцел 2. Развитие на туристическите райони;

Подцел 3. Насърчаване на сътрудничеството между заинтересованите страни за балансирано развитие на туристическите райони.

Г-жа Георгиева посочи, че постигането на целите, заложи в Актуализираната НСУРТБ, е обвързано с осигуряването на необходимите финансови средства за осъществяване на съответните мерки и дейности. Основни източници на финансиране ще бъдат:

– Държавен бюджет /бюджет на МТ и съответните отговорни ведомства/

- Общински бюджети
- Донорски програми
- Собствени средства на бизнеса
- Туристически сдружения
- Други

Актуализираната НСУРТБ се изпълнява чрез осъществяването на дейностите в съответствие с поставените цели, съгласно Плана за действие. Процесът на планиране, реализиране и оценка на изпълнението на НСУРТБ и Плана за действие към Стратегията е непрекъснат през целия период до 2030 г.

Изпълнението на Актуализираната НСУРТБ се извършва под ръководството на министъра на туризма. Министерският съвет контролира изпълнението на целите, приоритетите и мерките.

Други отговорни за изпълнението на политиките за развитие на туристическия сектор са:

- Председателят на Комисията за защита на потребителите;
- Областните управители;
- Общинските съвети;
- Кметовете на общини;
- Председателят на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор;
- Представители на съответните министерства, ведомства и административни органи.

Задължението за провеждане на обществено обсъждане по стратегията е изпълнено, като консултационните документи са публикувани на 28.04.2017 г. в Портала за обществени консултации и на интернет страницата на МТ от екипа на МТ, както и на собствената интернет страница на проекта – от екипа на ЕСТАТ. Общественото обсъждане продължи 30 дни (до 28.05.2017 г.).

На 11.07.2017 г. е подписан Приемо-предавателен протокол, с който МТ приема работата от «ЕСТАТ» ООД по обществена поръчка с предмет „Актуализиране на Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014-2030 г. и изготвяне на План за действие към нея“.

Това, което предстои да бъде направено до окончателното приемане на Актуализираната стратегия и Плана към нея е провеждането на съгласувателна процедура по чл. 32, ал. 4 от УПМСНА.

Финалната стъпка ще бъде приемането на Актуализираната Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014-2030 г. на заседание на Министерски съвет.

След приключване на презентацията, **г-жа Георгиева откри дискусия по темата.**

Г-н Петър Андреев, председател на УС на Сдружение „Туризм“, се включи с предложение за въпроси, които да бъдат обсъдени в т. Разни, а именно проблемите с incoming и outgoing туризма, инфраструктурата като цяло – отсъствието на скоростно шосе до к.к. Слънчев бряг, както и на такова между Варна и Бургас, поради което много туристи изпускат полети. Той посочи, че проблемите с инфраструктурата са фундаментални. Той посочи, че значителен е и проблемът с липсата на втори лифт на Банско и липсата на път до много от туристическите обекти.

Г-жа Георгиева прие тези теми да бъдат обсъдени в т. Разни и предложи да се премине към дискусия на Стратегията.

Г-н Георги Щерев, заместник-председател на УС на Българска хотелиерска и ресторантьорска асоциация, посочи, че в Стратегията не е обърнато достатъчно внимание на националните курорти и плажовете, както и това, че документът е в голяма степен теоретичен.

Г-н Мартин Захариев, изпълнителен директор на Националния борд по туризъм, отбеляза, че приемането на НСУРТРБ е голяма стъпка по отношение на развитието на туризма, предвид факта, че Министерство на туризма съществува съвсем от скоро, за което поздравя екипът на Министерството и екипът по изпълнение на обществената поръчка. Той посочи, че е изключително важно да се обърне внимание на публичния образ на страната ни, който в голяма степен се формира и от медиите, както и, че е необходимо да се направят стъпки в тази посока. Г-н Захариев отново посочи, че ако Стратегията не бъде финансово обезпечена, тя ще остане само един добър документ. Според него е необходимо този документ да мине през МС с конкретна финансова методика. Той сподели, че разчита съвсем скоро ЕСТИ да започне да функционира, тъй като това ще спомогне за изсветляване на приходите в туризма. Също така посочи, че е добра идея приходите от туристически данък, който събират общините, да постъпва целево в републиканския бюджет. Другото предложение във връзка с увеличаване на бюджета на МТ е **1% от приходите от международен туризъм да бъдат предоставяни в бюджета на Министерство на туризма и съответно да бъдат използвани за реклама, маркетинг, инфраструктура, подобряване на туристическите услуги и др.** Всички тези стъпки ще увеличат значително средствата, които държавата инвестира в подобряването качеството на туризма в страната.

Г-н Георги Щерев, заместник-председател на УС на Българска хотелиерска и ресторантьорска асоциация, изрази несъгласие с предложението по отношение на туристическия данък като изрази мнение, че това напълно ще обезкуражи общините да отделят средства за туризъм. Той подкрепи предложението за 1% от приходите да бъдат целево отпуснати и сподели, че това предложение е давано и при предишни заседания на НСТ.

Г-жа Светлана Йорданова, заместник-министър на здравеопазването, посочи, че документът има нужда от предложен бюджет, тъй като той е много важен за един стратегически документ.

Г-жа Ангелкова се включи като обясни, че към Плана за действие е изготвена и конкретна финансова рамка по отделните мерки и дейности. В този смисъл Стратегията има всички необходими реквизити.

Г-жа Амелия Гешева, заместник-министър на културата, посочи, че е на лице техническа грешка по отношение отговорните министерства в т. 3.2.3.3, където следва да бъде Министерство на културата, а в т. 3.2.3.4 следва да бъде Министерство на здравеопазването. Тя сподели, че предстои новият програмен период по Европейския финансов механизъм, където има три цели, една от които е свързана с развитието на предприемачеството и по-доброто управление в сферата на културното наследство. Във връзка, с което тя предложи, ако има възможност в Плана за действие към НСУРТРБ да бъдат добавени още мерки, които ще изпратят допълнително, по които Министерство на културата да бъде посочен като партньори. Освен това посочи, че е необходимо да се обърне внимание и на музеите и галерии, които също могат да бъдат посочени като партньори в мерките, които засягат дигитализацията и по-доброто популяризиране на културното наследство, тъй като те са подчинени на общините, но са отделни юридически лица. Обърна внимание на мерките във връзка с Туристическите информационни центрове, където е необходимо именно музеите и галериите ведно с техните посетителски центрове да бъдат посочени като партньори, тъй като те ще бъдат бенефициенти на средства по Европейския финансов механизъм за оборудване, за създаване на стратегически документи и подобряване на представянето на културните обекти.

Г-жа Ирина Найденова, заместник-председател на УС на Асоциацията на българските туроператори и туристически агенти, отбеляза, че стратегията, която е представена е за устойчивост и във връзка с ч. 6 от ЗТ е необходимо да бъде изготвена самостоятелна маркетингова стратегия, както и стратегии по отделните туристически продукти. Тя посочи, че според нея липсва достатъчно статистическа информация и че е необходимо да се поискат от НСИ допълнителни анализи, според необходимостта на сектора. Тя отбеляза, че в документа липсва изготвеният ситуационен анализ. Г-жа Найденова изрази мнение, че е необходимо мониторинга по изпълнението на стратегията да бъде, ако не на всеки 6 месеца, то поне ежегодно. Във връзка с предвиденото създаване на Координационна комисия за управление, ръководена от заместник-министър към НСТ, тя попита кога се предвижда създаването и кой ще участва в нея, предвид, че НСТ е само консултативен орган какви ще са всъщност нейните функции. Тя изрази мнение, че за в бъдеще ще бъдат необходими и други актуализации на стратегията, предвид предстоящите промени. Г-жа Найденова попита дали

работната група, която е посочена в документа е работила срещу заплащане.

Г-жа Георгиева обясни, че фирма „ЕСТАТ“ е спечелила обявената от МТ обществена поръчка като не са изплащани допълнителни средства извън това. Финансовите взаимоотношения между изпълнителя и лицата, които са били ангажирани за изработване на документите са изцяло на база договорености между тях и не засягат компетенциите на МТ, те не са наемани от Министерството, а от фирмата изпълнител. За МТ е важна офертата, която фирмата е предложила и съответното спазване на техническите изисквания, зададени от МТ в рамките на обявената обществена поръчка.

Г-жа Георгиева посочи, че в стратегията е посочено като мярка изработването на продуктите стратегии, което също така е планирано и в Плана за обществени поръчки за 2018 г. По отношение на ситуационния анализ, тя каза, че не е проблем документът да се публикува на страницата на МТ, предвид големия му обем. Относно статистиката, тя отбеляза, че екипът е използвал и други източници освен НСИ.

Г-н Мартин Захариев, изпълнителен директор на Националния борд по туризъм, предложи да се изготви и вариант на резюме на английски език на НСУРТРБ.

Г-жа Яна Спасова, ЕСТАТ ООД, се включи по въпроса с информационната обезпеченост като обясни, че по време на изработването на документите са срещнали изключително голяма неактивност от страна на заинтересованите страни. Тя посочи, че в документа е предложена и концепция за това как и какви статистически данни да се събират, която да обезпечи и бизнеса. Потвърди, че са използвани и много други източници освен данните от НСИ. По отношение на разработването на маркетингова стратегия, тя каза, че такова предложение е заложено и в стратегията. Тя подчерта, че в екипа на стратегията са включени експерти от различни региони на страната като в нея са включени 10 души, което всъщност е най-ефективния вариант за работа. Напомни, че са направени 3 проучвания по време на обществените консултации, в които са включени всички туристически организации.

Г-жа Георгиева се включи като подчерта, че по време на консултациите са очертани 703 заинтересовани страни, от които са се включили само 43 организации. Тя също сподели мнението, че по време на консултациите е имало много трудности относно липсата на активност.

Г-н Георги Щерев, заместник-председател на УС на Българска хотелиерска и ресторантьорска асоциация, посочи, че подходът не е правилен, тъй като никой няма време да чете изпратените им поне 100 страници документ.

Г-н Мартин Захариев, изпълнителен директор на Националния борд по туризъм, подчерта, че както екипът на МТ, така и фирмата изпълнител са си свършили добре работата. Всъщност проблемът идва от страна на бранша и от съществуването на 183 туристически

сдружения, от които всъщност по-голямата част не функционират. Той каза, че трябва да има само една хотелиерска организация, една организация на туроператорите, съответно по една за планински водачи, ски учители и екскурзоводи. Според него това е подходът, защото тогава тези организации ще се работещи, и ще четат тези 100 страници, и ще дават конструктивни и компетентни бележки и предложения. Той даде пример със строителния бранш, в който има само една организация Строителната камера, както и Винаро-лозарската камера, и тези примери са наистина работещи. Той предложи такова изменение да бъде направено със ЗИД на ЗТ.

Любомир Попйорданов, председател на УС на Българската асоциация за алтернативен туризъм, посочи, че изготвеният анализ значително е еволюирал. Подчерта, че по време на обсъждането е било давано достатъчно време за изпращане на коментарите и бележките по документите. Той каза, че му липсва амбиция във посочената визия, а именно в това да „излезем от щампата, че сме евтина дестинация“. Сподели, че в анализа са посочени всички проблеми. Изрази мнение, че трябва да се обърне внимание и на пътищата в регионите, а не само до големите курорти, както и като цяло да се спре строителството в България. Той представи и становище от страна на Националната асоциация на детския и младежкия туризъм, които обръщат внимание на това, че е необходимо да се обърне по-голямо внимание и на детския туризъм.

Станимир Станков, председател на Националната асоциация по СПА и Уелнес туризъм, сподели мнение, че според него е необходимо да се направи форум, в който да се създаде единен орган, който да комуникира с МТ.

Г-жа Георгиева обобщи, че голяма част от мненията и коментарите вече са взети предвид от екипа, а тези които не са ще бъдат разгледани и съответно допълнени в Стратегията.

Г-жа Георгиева предложи документа да бъде принципно приет от НСТ като към него ще бъдат направени съответните допълнения.

Решения:

1. Членовете на НСТ предлага проектът на актуализирана НСУРТРБ 2014-2030 г. да бъде внесен в Министерски съвет, след направените съответни корекции съгласно проведеното заседание

Точка 3 Разни

Г-н Петър Андреев, председател на УС на Сдружение „Туризъм“, отново постави въпроса за туристическата инфраструктура. Към проблемите допълни и този със сивия сектор, а именно хората, които предлагат настаняване, екскурзии и други на улицата по

нерегламентиран начин. Според него такива дейности демотивират представителите на чуждестранните туроператори, които изпращат туристи в България, тъй като в други държави те получават много по-големи доходи от продажба на допълнителни екскурзии. Като трети проблем той постави концесиите на плажовете, където отбеляза, че има напредък по отношение на контрола. Последният проблем, който той засегна е липсата на кадри. Той посочи, че към момента хотелиерите нямат механизъм, по който да задържат кадрите, тъй като при евентуално увеличение на заплатите дори и със 100-150 лв., те ще работят на загуба. В този смисъл според него единственият вариант е наемането на лица от трети страни, които имат по-нисък стандарт от този на България и съответно да бъде увеличен срокът за законно назначаване на 5 месеца, за да се обхване целия летен сезон.

В тази връзка **г-н Ивайло Иванов, заместник-министър на труда и социалната политика посочи**, че във връзка с тези искания е направено запитване до Европейската комисия, на което обаче получения отговор е категорично отрицателен, тъй като противоречи на европейските изисквания. Към момента тези работници се командироваат по реда за командироване до 3 месеца. Той сподели, че в момента се работи в посока удължаване на този срок т.е. да не се налага лицето да се връща в съответната държава, за да може да продължи работната си виза.

Г-жа Ангелкова подчерта, че този въпрос в голяма степен е решен още през 2016 г. със съответните промени в Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност и Правилника за неговото прилагане, а към момента е необходимо само подобряването и работата върху някои детайли в тази връзка. По отношение на гражданите от Европейски държави има сини карти.

Станимир Станков, председател на Националната асоциация по СПА и Уелнес туризъм, коментира, че посегателството към органите на МВР е изключително неприемливо и е необходимо да се вземат мерки в тази посока. По отношение на тези, които нарушават реда са необходими финансови санкции.

В обобщение на поставените въпроси министър на туризма Николина Ангелкова посочи, че по отношение на измененията и допълненията на Закона за туризма ще бъде разделен на две части като първата ще обхваща транспонирането на Директивата 2015/2302 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. относно пакетните

туристически пътувания и свързаните пътнически услуги, срокът за което е 1 януари 2018 г. и в този смисъл следва до тогава да бъде приет. Вторият проект ще обхване всички други въпроси за националните курорти, къмпингуването, национална идентичност, браншови организации, планински туризъм и др. като изрази надежда през месец октомври той да бъде вече в Пленарна зала, но предвид многото засегнати теми очакванията са да бъде приет по-скоро началото на 2018 г.

По отношение на инфраструктурата, тя обърна внимание, че тя е основен приоритет на правителството. Тя посочи, че работата по обходите на Ахелой и Поморие, както и отсечката от Ахелой и Поморие се очаква скоро да стартира, веднага щом приключат обжалванията по процедурата като отбеляза, че са отделени средства от бюджета за това.

Тя напомни, че по много от оперативните програми са заложили мерки за инфраструктура, които неминуемо ще се положи положително и върху туристическия сектор.

Министър Ангелкова припомни, че вече в почти всички населени места по Черноморието са изградени пречиствателни станции, което е изключително важно за туризма. Но работата в тази посока продължава, тъй като това е ключов приоритет в работата на правителство като са предвидени средства за това и в по Оперативна програма „Околна среда“. Тя припомни, че най-малките селища по Черноморието могат да се възползват от средствата по ПУДООС като обърна внимание, че в Синеморец проблемът е, че се намира в защитена територията и съответно има пречки за строителството поради тази причина. Тя изрази мнение, че изграждането на пречиствателна станция не следва да бъде пречка, тъй като и това е с цел опазване на околната среда.

По отношение на пътя Варна – Бургас отново проблемът се явява екологичен и наличието на защитени зони по Натура 2000.

Във връзка с ЕСТИ, **госпожа Ангелкова**, сподели че се очаква решение и становище от Държавна агенция за електронно управление по отношение на техническото заседание. Тя припомни, че обявената обществена поръчка беше прекратена поради необходимост от значителни изменения на техническото задание във връзка с изменения на Закона за електронно управление. Веднага щом се получи становището от ДАЕУ ще бъде обявена нова обществена поръчка като отбеляза, че ако няма обжалване се очаква системата да заработи преди следващия летен сезон.

Г-жа Ангелкова подчерта, че в голяма част от националните курорти собствеността е смесена. Планува се, чрез ЗИД на ЗТ да бъдат задължени общините на чиято територия има

разположени национални курорти, както и другите субекти, които управляват инфраструктурата на националните курорти, предварително да съгласуват с Министерство на туризма дейностите, които ще извършват на територията на тези курорти, както и да дават информация на министерството затова как изразходват средствата от събрания туристически данък. Задължително ще бъдат предложени и елементи относно архитектурната визия, с материалите, които следва да се използват на територията националните курорти особено по отношение на временните обекти, за които това ще бъде наложено веднага, а за останалите постройки за напред във времето т.е. тези, които в последствие ще бъдат построени. Необходимо е да има регламент и ясна визия за това как да изглеждат националните курорти.

Беше обърнато внимание и на необходимостта от решаване на въпроса с летище Пловдив.

Г-н Мартин Захариев, изпълнителен директор на Националния борд по туризъм, отбеляза, че е неприемливо отсъствието на заместник-министъра на финансите на заседанието на НСТ.

Г-жа Георгиева сподели, че е изпратено писмено становище от тяхна страна и пое ангажимент за следващото заседание, ако той няма възможност да участва, да се осигури участието на директор на дирекция „Държавни разходи“.

По отношение на въпросите за сивата икономика се включи господин **Пламен Димитров, представител на Националната агенция по приходите.** Той посочи, че за НАП борбата със сивия сектор е основен приоритет. Г-н Димитров припомни, че през изминалата година резултатите от упражнената контролна дейност на НАП са изключително добри по отношение увеличаването на приходите от туристически услуги. Той отбеляза, че по време на летния сезон всеки ден се извършват проверки както през светлата, така и през тъмната част на деня, има и постоянни патрули, които следят за спазването на данъчните закони. Видно е, че в сравнение с миналата година има положителна промяна в поведението на лицата. Г-н Димитров призова туристическия бизнес да бъде по-активен и да подава сигнали, когато са констатирани нередности като НАП от своя страна ще предприеме съответните действия и ще наложи съответните мерки. Той напомни, че не е случайно и наличието на създадените координационни центрове във Варна и Бургас съвместно с МВР и двете институции работят изключително добре съвместно. Той каза, че в писмен вид ще изпратят коментари по отношение на мерките в Плана към стратегията, в които НАП може да бъде партньор.

Г-н Галин Георгиев, представител на Българската асоциация на туристическите агенции, отбеляза, че е необходимо да се вземат решения по отношение на транспорта и паркирането в националните курорти.

Г-н Любозар Фратев, председател на УС на Сдружение „Тракийски туристически район“, подчерта важността и на проблема с летище Пловдив и помоли министъра на туризма за съдействие в тази връзка.

След закриване на третата точка, **заместник-министър Георгиева** благодари на всички за участието и закри заседанието на Националния съвет по туризъм.